

Konzultace:

(v tomto čísle uvádíme odpovědi na běžné otázky provozní rutiny, které se vyskytují opakovaně a ve značné frekvenci; nejde o problémy speciální, ale o rady méně zkušeným uživatelům).

Otázka 1: Jak získáme tabulky velkých rozměrů, které se nevejdou na obrazovku?

Odpověď: V SPSS/PC+ máme několik způsobů, jak v jedné tabulce umístit co nejvíce informace, aby nemusela být rozdělena na více stránek a její plocha nebyla omezena obrazovkou:

- a) definujte délku stránky pro tisk počtem řádků (např. 58 nebo 60; v souvislosti s b) ještě delší), v příkaze SET zvolte /LENGTH 58;
- b) definujte šířku stránky co největší (tj. 132), v příkaze SET zvolte /WIDTH WIDE, poté
  - buď vytiskněte tabulku na široké tiskárně a poté ji můžete zmenšit na kopírce na standardní formát,
  - nebo vytiskněte tabulku v A4 pomocí komprimovaného formátu písma na tiskárně;
- c) v modulu Tables můžete pomocí specifikace CWIDTH určit šířku sloupců tak, aby se zbytečně neplýtvalo místem (předvolby jsou pro většinu aplikací příliš široké a předpokládají předvolbový formát výstupních čísel F8.2);
- d) změnou formátu můžete ušetřit místo také, tvoříte-li tabulky výpisovou procedurou LIST nebo procedurou REPORT (v ní se šířka sloupců může také zvolit podle potřeby);
- e) ve výstupech SPSS.LIS můžete označit tabulku jako blok a poté ji zaokrouhlit na žádaný počet míst (používám často u korelačních matic, kde kromě úspory místa se navíc zvětší přehlednost);
- f) v SPSS pro Windows můžete také navíc volit menší typy písma.

Otázka 2: V proceduře Tables nedostáváme vhodné výsledky při tisku průměrů; při výpočtu dostáváme zaokrouhlená celá čísla, ale takové průměry nepotřebujeme. Přitom u proměnných, které jsme si zavedli příkazem COMPUTE, dostáváme průměry se dvěma desetinnými místy.

Odpověď: Formát tisku průměrů v Tables se řídí formátem proměnné, který je určen v jejím systémovém popisu. Tak např. jsou-li proměnné zapsané celočíselně (jako kódy z dotazníku), bude i průměr celočíselný. Tyto formáty se určují při pořizování dat (v Data Entry, příkazem DATA LIST), při přejímání dat ze spreadsheetového nebo databázového souboru, nebo příkazem FORMAT. Při vytváření proměnných pomocí COMPUTE se aplikuje předvolba formátu numerické proměnné F8.2. V popsaném případě jsou proměnné vstupující do tabulky v celočíselném formátu, odvozené proměnné v předvoleném formátu. Nevyhovuje-li Vám takový dříve zavedený formát pro tisky v tabulkách, můžete si před příkazem TABLES zařadit příkaz FORMAT, kterým si určení počtu desetinných míst pro tisky v tabulce změníte. Po skončení tabelací můžete uvést formáty do původního tvaru. Změna formátu se týká pouze tisků, nikoliv přesnosti v uložení čísel.

Otázka 3: V průběhu výpočtů, které jsou řízeny z REVIEW (SCRATCH.PAD), náhle nelze spustit další příkaz, přestože syntax příkazu je zapsána zcela správně (jde např. o velmi jednoduché instrukce nebo o zkopírované instrukce z předchozí již aplikované části běhu). Program hlásí chyby (a to ne vždy stejné).

Odpověď: I když v této otázce nebylo přesně specifikováno znění chyb ani přesná posloupnost příkazů, jde pravděpodobně o dosti rozšířenou a běžnou chybu, kterou udělá občas skoro každý, kdo zapisuje a skládá příkazy přímo v editoru bez použití menu. Zkontrolujte, zda před Vaším příkazem skončila předchozí instrukce tečkou. Pokud jste ji tam nenapsali, umazali nebo ji někam editačně přenesli, program neví, kde Váš příkaz začíná, a spojuje jej s předchozím textem - s výsledkem spojení si samozřejmě neví rady.

Informace:

- Uživatelé SPSS (kterékoliv verze) mohou písemně formulovat požadavky na rozšíření systému:
  - a) možnosti při manipulacích s daty a vybavení souborů,
  - b) transformační funkce a postupy na odvozování nových proměnných,
  - c) rozšíření a zlepšení současných procedur,
  - d) zařazení nových statistických procedur,
  - e) vývoj nových modulů,
  - f) další možná doplnění, změny, uživatelské funkce.Napište své požadavky na adresu redakce. Uveďte verzi SPSS, na které pracujete. Všechny Vaše připomínky shrneme a předáme projektantům systému.
- SPSS pro Windows je k dispozici sociologům na úřadech práce. Program se tu bude používat jak pro rutinní analytické práce a přehledové tabulace, tak pro hlubší analýzy dat explanačního charakteru.
- SPSS a IBM se smluvně dohodli na tom, že příprava instalačních disket a distribuce po celém světě bude zajišťována společností IBM, jejíž výrobní a distribuční kapacity jsou zárukou zvýšení operativnosti při uvádění nových verzí na trh a zrychlení dodávek.

Jan Řehák